

Fondi kirjastusel on seni ilmunud 14 õpikut kokku 2606 lehekülge.

Ilmumas uus eesti lugemik, ~~11~~ kirjanduslugu ja laulusõnad koolidele.

Teadmine, et meil maapaos viibival osal eesti rahvast tuleb kõik teha selleks, et hoida meie kasvav noorpölv äriksana rahvuslikku meelsust ja ~~meie~~ säästa meie noori eestlastele, kuni võime kord taas pöörduda tagasi oma vabastatud kodumaale, on olnud selleks tõukejõuks, mis on kandnud ja tiivustanud Rootsi-Eesti Opperaamatufonsi tegevust tema asutamisest peale kümme aasta eest kuni käesoleva ajani. Eesti pagulaskonna juhtivad tegelased nägid juba üsna peatselt pärast Rootsi asumist seda ümberriahvustamise hädakohta, mis võib varitseda meie noori võõras keskkonnas. Hakati rajama eestikeelseid kooli, võideldi emakeele õpetamise õiguse eest ja püüti kõik teha selleks, et meie lastele nende eluteele kaasa anda teadmisi meie kodumaa, ajaloo, maateadusest ja kirjandusest ja õpetada neid laulma eesti laule. Aga et õppetöö ajutistes eesti laagrikoolides ja hiljem loodud eesti algkoolides ning keskkoolides siin Rootsis ja teistes maades, kus asus eesti lapsi, võiks olla tõhus ja et eesti vanemad ka neis kohtades, kus puudusid emakeelsed koolid, võiksid õpetada oma lastele eesti keelt, ajalugu, maateadust, eesti laule ning usuõpetust, selleks oli hädapärast vaja eestikeelseid õpperaamatuid. Ent kuidas saada neid õpperaamatuid, kui nende kirjastamine nende väikeses tiraažis i tõttu end ei tasu ja eesti kirjastused nende väljaandmisest polnud huvitatud? Ka õpikute hind pidi eesti pagulaste kehva majandusliku olukorra tõttu tol ajal olema madal ja ühele osale meie kaasmaalastest, nimelt Saksamaal viibivatele tuli õpikuid saata tasuta. Et välja anda eesti pagulasnoortele nii vajalikke õpikuid, selleks asutati 1945.a. Rootsi-Eesti Opperaamatufond. Fondi esimeseks ülesandeks oli kapitali koguda hädavajalike eestikeelsete õpikute kirjastamiseks. Fondi nõukogusse paluti eesti ja rootsi kultuuriala, kiriku, vabakiriku, kooli, seltskondlike ja majanduslike organisatsioonide silmapaistvad esindajad, teiste hulgas riigiantikvaar S. Curman, prof. B. Neiman, õuejutlustaja S. Danell, piiskop Arvidson, direktor S. Lindman, A. Norén, kolonel-leitnant Rytman, minister H. Laretei, -iiskop J. Köpp, prof. A. Liius, prof. G. Suuts jt. Fondi juhatusse valiti esimeheks fil. lic. G. E. ~~Korjus~~ Korjus, liikmeteks mag. H. R. H. Rajamaa, H. Mikkelsen, H. Mark ja fil. lic. H. Jänes. Fondi eesmärkide vastu otsustasid rootsi asutused ja üksikisikud huvi ja toetasid fondi tegevust rahaliselt. Fond on oma kümneaastase tegevuse jooksul kirjastanud 13 raamatut ja nimelt järgmised:

- J. Luur ja Arumäe, Usuõpetus I,
- H. Jänes, Meie emakeel I - III
- H. Rajamaa, Eesti lugemik I - II,
- Juh. Aavik, Kooli leelo I - III

A. Leht, Eesti. Maateaduseõpik algkoolile,
 H. Jänes, Eesti keele grammatika I,
 H. Jänes, Tuulekannel, Valimik eesti luulet,
 H. Jänes, Ulevaade eesti kirjandusest,

Kui võtta igast õpikust üks eksemplar ja liita nende üksikute lehekülgede arv, siis tõuseb see ~~2605-ni~~ 2424-ni.

Olgu siinjuures märgitud, et teiste eesti kirjastuste väljaandel on ilmunud sama aja jooksul ainult üksikud õpikud.

Käesoleval suvel ilmus mainitud õpikuile lisaks veel mag. H. Rajamaa koostatud "Aabits ja emakeele lugemik", millega fondi poolt kirjastatud õpikute arv ^(H-ni ja k-d an) ulatub 2606-ni.

Peale mainitud õpperaamatute laskis fond käsikirja koostada "Eesti ajaloo õpikust algkoolidele" ja see ilmus "Eesti Raamatu" kirjastusel.

Fond on kinkinud tema kirjastusel ilmunud õpikuid suurel hulgal teiste s maades asuvalle kaasmaalastele. Nii näiteks saadeti Saksamaa eestlastele, kel omal ajal polnud võimalik osta eesti õpikuid, 3700 eks. õpikuid kogusummas kr. 10 000 väärtuses, milliseid õpikuid levitati eesti lastele kõigis tsoonides. Ka saatis fond suuremal hulgal ka Taani eestlastele tasuta oma õpikuid.

Fondi tegevus on algusest peale kuni siia ajani seisnud riiklikult tunnustatud revidendi kontrolli all. ja fondi aruanded on saadetud igal aastal läbivaatamiseks ja kinnitamiseks riiklikule kontrollasutusele "Näringslivets granskningsnämndi". Fondi juhatuse liikmed on tasuta fondi kasuks töötanud.

Praegu kuuluvad Rootsis Eesti Õpperaamatufondi juhatusse esimehena fil. lic. H. Jänes ja liikmetena fil. lic. T. Künnapas, A. Mark, mag. H. Rajamaa ja minister A. Varma.

Fondi lähema aja tegevusesest võiks mainida uute õpikute väljaandmist. Juba ammu on meil tuntud vajadust uue, praegustele eesti algkoolidele ja kodudele vastava eesti lugemiku järele. Arvestades seda otsustas fondi juhatuse moodustada toimkonna uue emakeele lugemiku käsikirja koostamiseks, mis sobiks õpikuks eesti algkoolile ja täienduskooli vanemale astmele ja suudaks täita ka eesti lugemiku ülesandeid eesti kodudes. Lugemiku käsikirja koostamiseks toimkonda otsustati kutsuda parimad Rootsis asuvad eesti asjatundjad, nimelt mag. H. Rajamaa, Eesti alg- ja kooli juhataja Stockholmis Udo Juuno ja õpetaja A. Leht ja õpetaja Prüller, kes ongi juha selleks oma nõuseleku andnud. Fond loodab, et sellega saame uue ajakohase ja praegustele nõuetele vastava eesti lugemiku, mida on ammu oodatud ja millest on palju kõneldud, viimati eesti organisatsioonide kongressil.

Teiseks ilmub uue õppeaasta alguseks H. Jänese poolt koostatud "Eesti kirjanduse ülevaade" uue tröki. Selle teose trükk on juba ammu lõppenud selle järele tunnevad suurt vajadust gümnaasiumi ja algkooli vanimate klasside õpilased.

aga ka üldsus on sellest huvitatud.

Lauluõpetuse alalt ilmuvad eelolevaks õppeaastaks prof. Juhan Aaviku "Koolileelo" I ja II uues trükis, mis sisaldavad eesti laule nootidega algkooli noorema ja keskmise astme õpilastele.

Rootsi-Eesti Õpperaamatufond ei ole omal ajal ~~teinud~~ seatud eesmärki - hoolit seda selle eest, et eesti noorte jaoks kõigil kooliastmel oleks saadaval eestikeelseid õpikuid - kaugeltki veel mitte täitnud. Ta on seni suutnud rahuldada vaid kõige hädavajalikumad vajadused sel alal. Keskkooli astme eestikeelsed õpikud puuduvad meil näiteks veel peagu täiesti.

Fondi juhatus on seepärast kindlalt otsustanud oma tööd jätkata ka välja anda kõiki neid emakeelseid õpikuid, mida meie kasvav noorsugu vajab, m hoolimata kõigist majanduslikest raskustest, millega fondil selle juures tuleb võidelda ja loodab, et kõik meie vabas maailmas asuvad eesti organi- satsioonid pakuvad selleks, meie noorte tuleviku seisukohalt tohutut väärtust omavaks tööks oma kaasabi, nagu mõned neist seda juba ongi teinud või on lubanud teha. Kuna vaevalt on loota, et teiste kontinentide eesti organi- satsioonid suudaksid igaüks eraldi kirjastada eestikeelseid õpikuid, tulek kõik jõud koondada Rootsi-Eesti Õpperaamatufondi Umber Rootsi.